

بررسی و شناسایی ارتباط اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری مدیران دیوان محاسبات کشور

مرتضی افضلی

کارشناسی حسابداری، دیوان محاسبات استان کرمان، کرمان، ایران

چکیده

در این تحقیق درصد بررسی موانع بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری از دیدگاه مدیران دیوان محاسبات کشور بوده ایم. جامعه آماری تحقیق مشتمل بر رئیس، معاون و کارکنان دیوان محاسبات کشور بوده است. با توجه به محدود بودن تعداد جامعه آماری، اطلاعات کل جامعه آماری مورد بررسی قرار گرفته است. پس از توصیف جامعه آماری و متغیرهای تحقیق و روایی و پایایی پرسش نامه، به بررسی تأثیرگذاری هر یک از متغیرها بر عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری پرداخته شد. نتایج تحقیق نشان داده است که عوامل مورد نظر (عوامل فنی، عوامل فرهنگی و عوامل رفتاری) در عدم استفاده از اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری مؤثر بوده و فرآیند تحلیل سلسله مراتب فازی به منظور رتبه بندی و تعیین ضریب اهمیت موانع حاکی از آن بوده است که عوامل فنی با وزن ۰/۴۴ در اولویت اول، عوامل فرهنگی با وزن ۰/۳ در اولویت دوم و عوامل رفتاری با وزن ۰/۲۶ در اولویت سوم تأثیرگذاری قرار داشته اند. شاخص های هر یک از عوامل نیز از طریق فرآیند FAHP اولویت بندی و ضریب اهمیت آن ها مشخص گردید. در تحلیل هم خوانی نظرات بر اساس متغیرهای دموگرافیک به روش توصیفی، مشخص گردید مدیران دیوان محاسبات کشور با سمت های مختلف مدیریتی و سطح تحصیلات متفاوت در خصوص میزان تأثیرگذاری هر سه عامل به عنوان موانع بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری، نظرات مشابهی داشته اند.

واژه های کلیدی: تصمیم گیری مدیران، موانع فنی، موانع فرهنگی، موانع رفتاری، اطلاعات حسابرسی.

۱- مقدمه

سیستم اطلاعات مدیریت معمولاً ارقام و اطلاعات را برای قسمت های مختلف سازمان پردازش می کند و قاعدتاً باید بتواند به شکلی اصولی با این قسمت ها ارتباط برقرار کند. به منظور اجرای اثربخش مأموریت و همچنین حفظ استقلال سازمانی خود، سیستم اطلاعات مدیریت باید به خوبی سازماندهی و اداره شود و از پشتیبانی و تفویض اختیار توسط مدیریت سطح بالای سازمان برخوردار باشد (شباهنگ، ۱۳۹۰). از طرف دیگر سازمان ها همزمان با ورود و خروج مدیران و کارکنان تغییر می کنند. علاوه بر این، اولویت ها و سیستم های ارزشی محیط نیز در حال تغییر است و ناگزیر سازمان ها باید خود را با محیط در حال تغییر مطابقت دهند. دو نیروی اصلی مؤثر بر سازمان های امروزی عبارتند از تغییرات تکنولوژی و رقابت های جهانی. سازمان هایی که نتوانند خود را با این دو نیرو تطبیق دهند، در بلندمدت قادر به ادامه ی حیات نخواهند بود. چنین سازمان هایی برای تهیه اطلاعات مورد نیاز، بر سیستم حسابرسی مدیریت خود اتکاء می کنند. فرآیند حسابرسی مدیریت نیز با ویژگی های سازمان که پیوسته در حال تغییر است مرتبط می باشد. درک مفاهیم حسابرسی مدیریت مستلزم شناخت سازمان و نیروهای مؤثر بر آن است.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده، در این پژوهش به بیان مسأله تحقیق و این که در این تحقیق به دنبال بررسی چه مواردی بوده ایم، پرداخته شده است. همچنین ضرورت بررسی موانع بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی در تصمیم گیری از سوی مدیران، اهداف و سؤالات تحقیق نیز تدوین گردیده است.

۲- طرح مسأله

یکی از مهمترین عوامل رشد و بقای واحدهای اقتصادی داشتن مدیران لایق و کارآمد می باشد که باید با استفاده بهینه از منابع، حداکثر کارایی را ایجاد نمایند. مدیرانی که برای حصول به این هدف بتوانند برنامه ریزی های دقیق داشته باشند و از طریق کنترل منابع و ارزیابی عملکرد، هنگام برخورد با وقایع پیش بینی نشده، بهترین تصمیم را اتخاذ نمایند. در این راستا مهمترین ابزار یاری دهنده آن ها اطلاعات می باشد که به طور حتم بخش اعظم این اطلاعات را حسابرسی تهیه و در اختیار مدیریت قرار می دهد. حسابرسی مدیریت دانشی است که از طریق بکارگیری روش های عملیاتی مؤثر در فرآیند پردازش داده های مالی (تاریخی - جاری - آینده) یک واحد اقتصادی، از یک سو مدیریت را در مسیر برنامه ریزی مناسب برای دستیابی به اهداف کنترل منابع و ارزیابی عملکرد، یاری می دهد و از سوی دیگر شرایط تصمیم گیری منطقی را برای دستیابی به هدف های مقرر فراهم می کند. به بیان دیگر حسابرسی مدیریت فرآیند تدارک و پردازش اطلاعات برای برنامه ریزی، کنترل، ارزیابی و تصمیم گیری است. از این رو نظام حسابرسی مدیریت در برگرنده روش های جمع آوری داده ها، ترکیب و تحلیل آن ها و ارائه اطلاعات مربوط به مدیران برای تصمیم گیری جامع و معمول و بررسی شرایط خاص است (طالب نیا و رستمی، ۱۳۸۴). سازمان های امروزی در عصر اطلاعات، فعالیت و رقابت می کنند و اطلاعات تبدیل به منبع کلیدی اکثر سازمان ها شده است. در واقع، مبنای رقابتی از اطلاعات مشهود به اطلاعات نامشهود تغییر یافته است (مور و ژادیک، ۱۳۷۷).

۳- اهداف پژوهش

۱. شناسایی عوامل فنی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری از دیدگاه مدیران و کارکنان دیوان محاسبات کشور
۲. شناسایی عوامل رفتاری عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری مدیران و کارکنان دیوان محاسبات کشور
۳. شناسایی عوامل فرهنگی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری مدیران و کارکنان دیوان محاسبات کشور
۴. رتبه یا اولویت بندی هر یک از عوامل شناسائی شده بر تصمیم گیری از دیدگاه مدیران و کارکنان دیوان محاسبات کشور

۵. ارزیابی تأثیر یا درجه اهمیت هر یک از عوامل شناسائی شده بر تصمیم گیری از دیدگاه مدیران و کارکنان دیوان محاسبات کشور

۴- سوالات تحقیق

۱. عوامل فنی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟
۲. عوامل رفتاری عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟
۳. عوامل فرهنگی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟
۴. رتبه یا اولویت بندی هر یک از عوامل شناسائی شده بر تصمیم گیری در قلمرو تحقیق چگونه است؟
۵. ارزیابی تأثیر یا درجه اهمیت هر یک از عوامل شناسائی شده بر تصمیم گیری در قلمرو تحقیق چگونه است؟

۵- مبانی نظری پژوهش

۱-۵- اطلاعات (جایگاه اطلاعات در سازمان)

دنیای امروز دنیای اطلاعات است و کسی برنده است که اطلاعات بیشتر و مربوط تری در اختیار داشته باشد. بی توجهی به این مهم می تواند منشأ مخاطراتی عمده در تصمیم گیری ها باشد. حیات یک سازمان زنجیره ای است از رویدادهایی که بطور مداوم در حال وقوع هستند که می توان آن ها را به دو گروه رویدادهای داخلی و خارجی تقسیم نمود. از طرف دیگر در مباحث مدیریت وظایف مختلفی برای مدیران مطرح و مورد بحث قرار می گیرد که از آن جمله امر هدایت است و شاید بتوان هدایت در سازمان را چنین تعبیر کرد که وظیفه مدیران هدایت این رویدادها و یا حداقل آثار ناشی از آن ها در جهت هدف اصلی این سازمان است. مدیران می توانند رویدادهای داخلی را که عموماً تحت کنترل آن هاست مستقیماً هدایت نمایند. لیکن در برخورد با رویدادهای خارجی که خارج از کنترل مدیریت اتفاق افتاده و صرفاً آثار آن به سازمان منتقل می شود، مدیریت تنها قادر به هدایت آثار انتقال یافته به سازمان در جهت هدف اصلی سازمان خواهد بود. برای آن که امر هدایت در یک سازمان برای مدیریت آن سازمان امکانپذیر گردد، مدیریت وظایف دیگری را نیز بر عهده دارد که بعضی از آن ها نظیر برنامه ریزی مقدم بر هدایت است، چرا که باید قبل از شروع هر یک از فعالیت های شرکت و از زمان شروع تا هنگام خاتمه آن فعالیت و یا حتی پس از آن ادامه یابد. فرآیند کار مدیریت در انجام عملیات برنامه ریزی و کنترل فعالیت ها از ابتدا تا انتها متشکل از یک سلسله تصمیم گیری ها می باشد.

۲-۵- اطلاعات مورد نیاز در مورد رویدادها

آن چه که به عنوان اطلاعات در مورد رویدادها و به منظور تصمیم گیری مورد نیاز تصمیم گیرندگان یک سازمان می باشد اطلاعات مربوط به آثار و ابعاد این رویداد است. رویدادهایی که به هم پیوستن آن ها حیات یک سازمان را تشکیل می دهد و به دو گروه رویدادهای داخلی و خارجی تقسیم می شوند.

۳-۵- تعریف سیستم و اطلاعات حسابرسی

یکی از دلایل پیچیدگی رابطه اطلاعات حسابرسی و تصمیم گیری این واقعیت است که روش های حسابرسی متفاوتند و اطلاعات حسابرسی را متفاوت بیان می کنند. در این بحث منظور از سیستم حسابرسی روش هایی است که اطلاعات مالی یک مؤسسه و فعالیت های آن به این وسیله جمع آوری، پردازش و نهایتاً انباشته شده و در مواقع لزوم در اختیار افراد داخل و یا خارج مؤسسه (آن هایی که به نوعی به این اطلاعات علاقه دارند) قرار می گیرد. می توان فرض کرد هر نوع اطلاعاتی که از سیستم حسابرسی گرفته شده و یا در آن سیستم به وجود آمده باشد، اطلاعات حسابرسی است، چه در یک صورت مالی و یا در یک گزارش خاص و یا حتی در یک گزارش شفاهی ارائه شود. همچنین ذکر این نکته ضروری می نماید که اطلاعات

حسابرسی مورد استفاده در فرآیند تصمیم گیری غالباً اطلاعات جایگزینی هستند و نه اطلاعات اصلی. موضوع بعد که به عنوان یک ویژگی اصلی اطلاعات حسابرسی باید مورد بررسی قرار گیرد مربوط بودن اطلاعات حسابرسی است (بدری، ۱۳۷۲).

۴-۵- مربوط بودن اطلاعات حسابرسی در تصمیم گیری

ویژگی ذاتی تصمیم، تأثیر آن در وقایع آتی است. ممکن است یک تصمیم رویداد خاص و یا مجموعه وقایعی را در آینده تحت تأثیر قرار دهد. لیکن بدیهی است که گذشته را نمی توان اصلاح نمود. همچنین روشن است که اطلاعات حسابرسی ناشی از رویدادهای گذشته است و حسابرسی قادر نیست آن وقایع و یا آثار آن ها را تغییر دهد، مگر از طریق تصمیم گیری که البته تأثیر آن در وقایع آتی خواهد بود.

۵-۵- نقش ذهنیت تصمیم گیرنده از مفهوم حسابرسی

بدری معتقد است حسابرسی یک فرآیند منظم از تهیه اطلاعات در مورد ثروت و تأثیر رویدادهای مالی بر آن است. وی فرض نموده است که اصول و روش های حسابرسی برای خواننده آشناست. با وجود این دلایل متعددی وجود دارد که تصور شود حسابرسی در نظر افراد متفاوتی که به نوعی در جریان فعالیت های اقتصادی قرار دارند، مفاهیم متفاوتی داشته باشد. اگر این تصور درست باشد، ممکن است مفهوم حسابرسی در ذهن هر فرد یا سازمان در نحوه یا میزان تأثیر اطلاعات حسابرسی در رفتار وی مؤثر باشد. دور از واقعیت است اگر تصور کنیم حسابرسی یک مقیاس سنجش کامل و بی نقص است. مقیاس کامل را می توان به عنوان مقیاسی تعریف نمود که احتمال تفاوت اندازه گیری واقعی در مقایسه با اندازه گیری گزارش شده با آن مقیاس مساوی صفر باشد. شاید برخی ویژگی های ظریف اطلاعات حسابرسی باعث شده است که در نظر بسیاری از استفاده کنندگان ناآشنا، حسابرسی به عنوان یک منبع کامل اطلاعاتی جلوه کند. با این وجود می دانیم اکثر افرادی که حسابرسی را می شناسند و با اطلاعات و روش های پردازش آن آشنا هستند، با چنین برداشتی موافق نیستند. در این بحث نیز مفهوم اخیر از حسابرسی به عنوان یک مقیاس غیرکامل مورد نظر است. یک مقیاس سنجش غیرکامل را می توان به عنوان مقیاسی تعریف نمود که احتمال تفاوت ارزش های واقعی با ارزش های گزارش شده در آن مساوی صفر نباشد. شاید این برداشت نزدیک ترین مفهوم به حسابرسی از دیدگاه حسابداران باشد. اشتباه و خطا در جریان اندازه گیری، شناسایی و گزارش گری حسابرسی اجتناب ناپذیر است. این موضوع برای افرادی که با روش ها و مقیاس های حسابرسی آشنا هستند، روشن است. لذا این گونه برداشت از حسابرسی در مقایسه با مفهوم مقیاس کامل می تواند اثر متفاوتی در رفتار دریافت کننده اطلاعات داشته باشد. این برداشت ما را مجاز می نماید که در برخی از مواقع در جریان تصمیم گیری بر اساس اطلاعات حسابرسی، از یک ضریب تصحیح خطا استفاده نماییم.

۶-۵- طبقه بندی تصمیم گیرندگان

بدری متناسب با موضوع، تصمیم گیرندگان را در سه گروه زیر طبقه بندی می نماید:

گروه اول - تصمیم گیرندگانی در داخل مؤسسه هستند که قادرند تصمیماتی را هم در مورد عملیات و هم در انتخاب سیستم حسابرسی برای تهیه گزارش های مالی اتخاذ نمایند.

گروه دوم - تصمیم گیرندگانی در داخل مؤسسه هستند که صرفاً می توانند در مورد عملیات تصمیم گیری نمایند، اما دخالتی در انتخاب سیستم و روش های حسابرسی برای تهیه گزارش های مالی ندارند.

گروه سوم - طبقه ای از تصمیم گیرندگان هستند که در خارج مؤسسه قرار دارند و تصمیمات آنها بر عملیات مؤسسه و محیط آن تأثیر می گذارد، اما این گروه کنترل مستقیمی بر عملیات و فعالیت های مؤسسه ندارند.

۷-۵- اطلاعات غیر حسابرسی

پیش تر گفته شد هر نوع اطلاعاتی که از سیستم حسابرسی گرفته شده و یا در آن سیستم بوجود آمده باشد اطلاعات حسابرسی است، چه در یک صورت مالی و یا در گزارش خاص و یا حتی در یک گزارش شفاهی ارائه شود. اطلاعات غیرحسابرسی مربوط به اطلاعاتی است که محصول سیستم حسابرسی نبوده و در تصمیماتی که بر مبنای اطلاعات حسابرسی گرفته می شود، مؤثر نمی باشد. بنابراین می توان چنین نتیجه گیری کرد که تاثیر اطلاعات حسابرسی بر تصمیم، متأثر از درجه مربوط بودن سایر اطلاعات (اطلاعات غیرحسابرسی) در دسترس تصمیم گیرنده، خواهد بود (بدری، ۱۳۷۲).

۸-۵- موانع فنی عدم استفاده مدیران از اطلاعات حسابرسی

امروزه اهمیت دانش فنی در موفقیت شرکت ها بر کسی پوشیده نیست. شرکت ها اعم از شرکت های بزرگ و کوچک پیوسته در تلاشند به فناوری جدید دست یافته و از این طریق نسبت به رقبای خود در بازار برتری رقابتی پیدا کنند. حفظ دانش فنی و دارایی های غیر ملموس به عنوان یکی از پراهمیت ترین حوزه ها در بحث سازمان در دو دهه اخیر مطرح است و به نظر می رسد این مباحث به گونه ای پرشتاب در دهه های آتی همچنان ادامه خواهد داشت. نیل به بسیاری از موفقیت ها توسط سازمان ها ریشه در به کارگیری دانش حاصل از فرایند مدیریت دانش دارد که فعالیت ها و ابتکارات تسهیم دانش در زمینه یادگیری سازمانی و فردی عنصر اصلی آن بوده اند. در صورتی که دانش کارکنان توسط سازمان کسب نشود، امکان دارد به دلایل مختلف دانش آنان به سرعت منسوخ شود و یا همزمان با ترک سازمان توسط فرد، از دسترس سازمان خارج شود. به عنوان مثال بازاریابی محصولات، اگر چه به دانش عمیق در خصوص مشتریان، عرضه کنندگان، توزیع کنندگان، رقبا و قوانین و مقررات نیاز دارد، ولی در عین حال ممکن است دانش مورد نیاز در هر یک از این زمینه ها به علت پویایی بازار به سرعت تغییر کند (حیدری و همکاران، ۱۳۹۰، ۲).

مهم ترین موانع فنی در عدم بکارگیری از اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری به شرح زیر می باشند:

- عدم تمایل مدیران نسبت به الگویابی سیستم های موفق سایر سازمان ها
- عدم ارائه گزارشات اساسی و به موقع برای تصمیم گیری توسط واحد حسابرسی
- ناآگاهی مدیران از نقش و قابلیت های سیستم حسابرسی مدیریت
- تغییرات و جابجایی زود هنگام مدیران
- عدم ارتباط متقابل مدیران و کارکنان
- عدم توانایی مدیران و کارکنان در بکارگیری اطلاعات حسابرسی
- عدم آشنایی حسابداران با روش های حسابرسی

۶- پیشینه پژوهش

در این قسمت ابتدا به مرور تحقیقات داخلی انجام شده در رابطه با متغیرهای اصلی تحقیق پرداخته و سپس تحقیقات خارجی انجام شده در این زمینه بررسی شده است. در نهایت جدول جمع بندی سوابق تحقیق ارائه شده است.

۱-۶- مرور تحقیقات داخلی

خواجوی (۱۳۸۹) به بررسی عوامل مؤثر بر پیاده سازی موفق سیستم های اطلاعاتی حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. نتایج پژوهش نشان داده منابع انسانی، استراتژی های مدیریتی و مشخصات فنی سیستم های اطلاعات حسابرسی به ترتیب دارای بیشترین تأثیر بوده است. از میان عوامل فرعی مطرح شده نیز دانش و درک کاربران از سیستم های اطلاعات حسابرسی، تجربه قبلی پرسنل، مشارکت کاربران، تعهد و التزام مدیریت، مدیریت پروژه،

مقاومت کاربران در برابر تغییر، کیفیت آموزش، بودجه زمانی، انعطاف پذیری سیستم با نیازهای سازمان و زیر ساخت مناسب سخت افزاری به ترتیب دارای بیشترین تأثیر در پیاده سازی موفق سیستم های اطلاعات حسابرسی بودند. ترابی (۱۳۸۸) در صدد پاسخگویی با این سؤال بود که آیا مدیران واحدهای تولیدی در استان چهارمحال و بختیاری نیز به اطلاعات حسابرسی صنعتی توجه و عنایت می نمایند؟ هدف از این تحقیق بررسی میزان سودمندی اطلاعات حسابرسی صنعتی در فرایند تصمیم گیری مدیران استان چهارمحال و بختیاری بود. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد اطلاعات سیستم حسابرسی صنعتی مورد توجه مدیران بوده و نیازهای اطلاعاتی آن ها را تأمین نموده است. رضائی (۱۳۸۶) به بررسی تأثیر اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری های مدیران بانک ها پرداخته است. نتایج فرضیات مورد بررسی نشانگر وجود ارتباط معنی داری بین صورت های مالی و نوع تسهیلات واگذاری بانک ها و عدم وجود ارتباط معنی دار بین اطلاعات حسابرسی و سقف تسهیلات اعطایی بانک ها، اطلاعات حسابرسی و گیرنده ی تسهیلات اعطایی بانک ها و دیدگاه مدیران دارای تحصیلات پایین تر از کارشناسی، کارشناسی و بالاتر از کارشناسی در خصوص کفایت محتوای اطلاعات حسابرسی بانک ها بوده است.

عرب مازار یزدی (۱۳۸۶) در مقاله ای تحت عنوان دلایل موفقیت و شکست در پیاده سازی سیستم های اطلاعاتی حسابرسی معتقد بوده که پیاده سازی سیستم های اطلاعاتی در سازمان ها با مشکلات زیاد و نرخ بالای شکست روبرو است. برخی از مشکلات ناشی از نوع فناوری مورد استفاده در سیستم هاست؛ اما بسیاری از آن ها به مدیریت و سازمان مربوط بوده است.

۲-۶- مرور تحقیقات خارجی

الربیعی (۲۰۱۲) در مطالعه ای تحت عنوان تأثیر سیستم اطلاعات حسابرسی در برنامه ریزی، کنترل و فرایند تصمیم گیری در هتل های جده پور معتقد بوده است که اطلاعات حسابرسی به ویژه در فعالیت های مدیریتی زمانی که عدم قطعیت به خطر پیامدهای که در اثر اعمال ناخواسته کنش افراد ایجاد می شود، بسیار مفید بوده است. گرانده و همکاران (۲۰۱۱) در مقاله ای با عنوان تأثیر سیستم های اطلاعات حسابرسی بر ارزیابی عملکرد شرکت های با اندازه متوسط و کوچک SME اسپانیا درصد بررسی ارتباط پیاده سازی بهینه AIS با متغیرهای ROA و ROE و بهره وری بوده اند. نتایج تحقیق حاکی از ارتباط معنادار نسبت های سودآوری (ROA و ROE) با AIS و عدم ارتباط معنادار بهره وری با AIS بوده است.

الوان (۲۰۱۱) به بررسی استفاده از اطلاعات حسابرسی در تصمیم گیری پرداخته است. هدف از این مطالعه مشخص نمودن اهمیت اطلاعات حسابرسی در تصمیم گیری بوده است تا با استفاده از آن عوامل مورد نیاز مدیران برای تشخیص تصمیمات مدیریتی شرکت مشخص شود. نتایج تحقیق نشان داده بین دامنه استفاده از اطلاعات حسابرسی در تصمیم گیری و تصمیم گیری در صورتی که اطلاعات صحیح باشد، رابطه ی مثبت وجود داشته است. وجود خطا در اطلاعات منجر به خطا در تعیین منابع شرکت گردیده است.

هیدهاس (۲۰۰۸) در مطالعه ای تحت عنوان نقش اطلاعات حسابرسی در فرایند تصمیم گیری در آلمان نشان داده که شرایط محیطی در مقایسه با جنبه های فنی اطلاعات حسابرسی، تأثیر بسیار بیشتری در تصمیم گیری مدیران داشته است.

۷- روش تحقیق

بر مبنای هدف، این تحقیق یک تحقیق کاربردی بوده است. همچنین از نظر روش استنتاج و گردآوری داده ها، یک پژوهش توصیفی و چون متغیرهای آن از نوع کیفی بوده و از طریق احراز یا نظرسنجی مورد سنجش قرار گرفته اند، بر اساس چارچوب کلی اجرای تحقیق، پیمایشی محسوب شده است.

مدل تحقیق

$$y = f(x_1, x_2, x_3)$$

$Y =$ متغیر وابسته = تصمیم گیری مدیران

$X_1, X_2, X_3 =$ متغیرهای مستقل

$X_1 =$ موانع فنی مربوط به مدیریت و کارکنان در عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی

$X_2 =$ عوامل رفتاری در عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی

$X_3 =$ عوامل فرهنگی در عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی

۸- یافته های پژوهش

به منظور بررسی ارتباط بین مشخصات فردی و نظر پاسخ دهندگان به هر یک از موانع مؤثر در عدم بکارگیری بهینه از اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری مدیران از تحلیل واریانس استفاده شده است. فلسفه زیربنایی تحلیل واریانس، بررسی و مقایسه تغییرات بین گروهی (موردی) و درون گروهی (موردی) است. در واقع هدف تحلیل واریانس این است که کل تغییرات مربوط به متغیر وابسته را به یک سری تغییرات بین موردی و درون موردی افراز کند و ببیند که تغییرات درون موردی دارای اثر قابل ملاحظه ای است یا اثرات بین موردی. منظور از تغییرات درون موردی تغییراتی است که در اثر سایر عوامل غیر از متغیرهای مستقل ایجاد می شود. در این تحقیق که نمونه گیری وجود نداشته و اطلاعات کل جامعه مورد مطالعه قرار گرفته است، جهت تحلیل هم خوانی نظرات به مقایسه ی میانگین های بین گروهی پرداخته شده است. به منظور بررسی نظرات مدیران با سمت های مختلف در خصوص میزان تأثیرگذاری عوامل (موانع فنی، رفتاری و فرهنگی) به عنوان موانع بکارگیری اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری از تحلیل واریانس (مقایسه میانگین بین گروه ها) استفاده شده است.

میانگین گروه رئیس صندوق ۰/۲۳۹ و میانگین سایر گروه ها شامل رئیس اعتبارات، رئیس شعبه و معاون شعبه ۰/۲۵۴ بوده است. اختلاف میانگین بین گروه ها، صفر یا بسیار ناچیز بوده، بنابراین مدیران دیوان محاسبات کشور با سمت های مختلف مدیریتی در خصوص میزان تأثیرگذاری عوامل فوق به عنوان موانع بکارگیری اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری، نظرات مشابهی داشته اند.

عدم وجود امکانات سخت افزاری و نرم افزاری مورد نیاز، عدم ارائه گزارشات اساسی و به موقع برای تصمیم گیری توسط واحد حسابرسی، آشنا نبودن مدیران با مفاهیم و تکنیک های حسابرسی مدیریت، تغییرات و جابجایی زود هنگام مدیران، عدم ارتباط متقابل مدیران و کارکنان، عدم توانایی مدیران و کارکنان در بکارگیری اطلاعات حسابرسی، عدم تمرکز اطلاعات حسابرسی بر برآوردها و پیش بینی ها بوده اند.

۹- نتیجه گیری

سه سؤال فرعی اول، دوم و سوم تحقیق به شناسایی موانع اصلی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری از دیدگاه مدیران اختصاص داشت. مدل مفهومی موانع و دسته بندی آن ها بر مبنای ادبیات تحقیق و جدول جمع بندی سوابق تحقیق که در پایان فصل دوم ارائه شد، تهیه و به شرح زیر پاسخ داده شد. همچنین پاسخ به دو سؤال فرعی چهارم و پنجم در خصوص رتبه یا اولویت بندی و ارزیابی تأثیر یا درجه اهمیت هر یک از عوامل شناسائی شده، با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی فازی محاسبه شده و به شرح ذیل ارائه گردیده است.

پاسخ به سؤال فرعی اول

عوامل فنی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی در تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟ این عوامل به سنجش کیفیت اطلاعات به دست آمده از سیستم حسابرسی مدیریت پرداخته است. در بررسی های انجام شده عوامل فنی به دو دسته ی موانع فنی مربوط به مدیران در عدم بکارگیری از اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری و موانع

فنی مربوط به کارکنان در عدم ارائه و بکارگیری از اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری تقسیم دسته بندی گردیده و شاخص های آن به شرح ذیل ارائه شده است:

- عدم تمایل مدیران نسبت به الگویی سیستم های موفق سایر سازمان ها
- عدم ارائه گزارشات اساسی و به موقع برای تصمیم گیری توسط واحد حسابرسی
- ناآگاهی مدیران از نقش و قابلیت های سیستم حسابرسی مدیریت
- تغییرات و جابجایی زود هنگام مدیران
- عدم ارتباط متقابل مدیران و کارکنان
- عدم توانایی مدیران و کارکنان در بکارگیری اطلاعات حسابرسی
- عدم آشنایی حسابداران با روش های حسابرسی

پاسخ به سؤال فرعی دوم

عوامل رفتاری عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی در تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟

- عدم گرایش به روحیه همبستگی گروهی
- عدم توجه به ایجاد سیستم های انگیزش رفتاری، تشویق، تنبیه

پاسخ به سؤال فرعی سوم

عوامل فرهنگی عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی در تصمیم گیری در قلمرو تحقیق کدامند؟

عوامل فرهنگی به باورها، ارزش ها و طرز تفکر اعمال شده در یک معیار اشاره دارد. همان طور که اشاره شد منظور از فرهنگ یک سازمان، عوامل و عناصری است که در مجموع، جو خاصی را در سازمان به وجود می آورند. از نظر مدیران، موانع فرهنگی در عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری به شرح ذیل بوده اند:

- نداشتن روحیه نوآوری فردی و خلاقیت
- عدم باور مدیران به سودمندی اطلاعات حسابرسی
- نداشتن روحیه مسئولیت پاسخگویی
- نداشتن روحیه تحمل مخاطره و تعارض

پاسخ به سؤال فرعی چهارم

رتبه یا اولویت بندی هر یک از عوامل شناسائی شده در تصمیم گیری در قلمرو تحقیق چگونه است؟

تعیین رتبه یا اولویت بندی هر یک از عوامل مؤثر بر عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی کافی بر تصمیم گیری بر اساس پرسش نامه توزیع شده و با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی فازی و توسط نرم افزار Expert Choice بدین صورت است که عوامل فنی در رتبه اول، عوامل فرهنگی در رتبه دوم و عوامل رفتاری در رتبه سوم تأثیرگذاری بر عدم بکارگیری اطلاعات حسابرسی قرار داشته اند. شاخص های هر یک از عوامل نیز به شرح جداول (۵-۱)، (۵-۲) و (۵-۳) رتبه بندی شده اند:

پاسخ به سؤال فرعی پنجم

ارزیابی تأثیر یا درجه اهمیت هر یک از عوامل شناسائی شده در تصمیم گیری در قلمرو تحقیق چگونه است؟

ارزیابی تأثیر یا درجه اهمیت هر یک از عوامل شناسائی شده نیز با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی فازی و توسط نرم افزار Expert Choice بدین گونه بوده است که عوامل فنی با وزن ۰.۴۴ دارای بیشترین تأثیر و پس از آن به ترتیب عوامل

فرهنگی و رفتاری با وزن ۰.۳ و ۰.۲۶ در رده های دوم و سوم قرار داشته اند. درجه اهمیت شاخص های هر یک از عوامل در جداول (۵ - ۴)، (۵ - ۵) و (۵ - ۶) زیر ارائه شده است:

۱۰- پیشنهادها

با توجه به نتایج تحقیق مشخص شد که:

در زمینه موانع اصلی بکارگیری اطلاعات حسابرسی بر تصمیم گیری مدیران، مانع اصلی عوامل فنی بوده است. لذا لازم است در خصوص رفع موانع ذیل (به ترتیب اولویت) اقدامات لازم به عمل آید:

۱. ناآگاهی مدیران از نقش و قابلیت های سیستم حسابرسی مدیریت
 ۲. تغییرات و جابجایی زود هنگام مدیران
 ۳. عدم تمایل مدیران نسبت به الگویابی سیستم های موفق سایر سازمان
 ۴. عدم ارتباط متقابل مدیران و کارکنان
 ۵. عدم توانایی مدیران و کارکنان در بکارگیری اطلاعات حسابرسی
 ۶. عدم ارائه گزارشات اساسی و به موقع برای تصمیم گیری توسط واحد حسابرسی
 ۷. عدم آشنایی حسابداران با روش های حسابرسی
- با استناد به نتایج به دست آمده در این پژوهش پیشنهاداتی جهت تحقیقات آتی برای پژوهشگران و محققین ارائه شده است. نگارنده امیدوار است این بخش زمینه های تحقیقاتی جدید پیش روی محققان قرار دهد.
۱. به حدود، دامنه و کیفیت اطلاعات مربوط و نحوه عرضه آن توسط حسابداران مدیریت پرداخته شود.
 ۲. به بررسی راهکارهای درک متقابل حسابداران و مدیران از سیستم اطلاعاتی حسابرسی مدیریت پرداخته شود.
 ۳. نقش آموزش های حسابرسی و تأثیر آن در میزان استفاده از اطلاعات توسط مدیران مورد بررسی قرار گیرد.
 ۴. انجام این تحقیق در سطح کلان و دولت از طریق انجام آن در وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و سازمان های بازرگانی وابسته به دولت و ارائه ی راهکارهای مناسب جهت تصمیم گیری در سطح سازمان و دولت.

منابع

۱. آذر ع، معماریانی ع. ۱۳۷۴. AHP تکنیکی نوین برای تصمیم گیری گروهی. مجله دانش مدیریت، شماره ۲۷ و ۲۸. زمستان ۱۳۷۳ و بهار ۱۳۷۴، ۱۱: ۳۲ - ۲۲.
۲. آذر ع، مؤمنی م. ۱۳۹۰. آمار و کاربرد آن در مدیریت. جلد دوم، چاپ پانزدهم، تهران، انتشارات سمت، ۴۶۷ صفحه.
۳. الهی ش، شکری ا. ۱۳۸۴. تأثیر سیستم اطلاعاتی حسابرسی بر تصمیم گیری استفاده کنندگان. نشریه حسابدار، سال چهاردهم، شماره ۱۳۴.
۴. بدری ا. ۱۳۷۲. اطلاعات حسابرسی و تصمیم گیری چند فرضیه ی رفتاری. فصلنامه بررسی های حسابرسی، سال اول، شماره چهارم، ۲۰: ۸۳ - ۶۳.
۵. بریگام ی - اف، ارهارت م - سی. ۱۳۸۷. مدیریت مالی در تئوری و عمل. ترجمه ع پارسائیان و ع مشهدی فراهانی، چاپ اول، تهران، انتشارات ترمه، ۸۳۲ صفحه.
۶. بلانچارد پ. ۱۳۷۳. مدیریت رفتار سازمانی. ترجمه ق کبیری، چاپ چهارم، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی ماجد.
۷. بهرام فرن، رسولی و. ۱۳۷۷. "ویژگی های کیفی اطلاعات حسابرسی مدیریت و نقش آن در تصمیم گیری مدیریت". مجله ی بررسی های حسابرسی و حسابرسی، سال ششم، شماره ۲۴ و ۲۵.
۸. ترابی ا. ۱۳۸۸. "بررسی نگرش مدیران واحدهای تولیدی استان چهارمحال و بختیاری نسبت به سودمندی اطلاعات حسابرسی صنعتی". حسابرسی مالی بهار، شماره (۱)، ۱۱: ۱۰۳ - ۹۳.

۹. تهرانی ر. ۱۳۸۵. "ارزیابی میزان اتکاء معامله گران بورس اوراق بهادار تهران به اطلاعات حسابرسی و غیرحسابرسی در تصمیمات سرمایه گذاری". تحقیقات مالی بهار، شماره (۲۱)، ص ۸.
۱۰. جوادی جاود م. ۱۳۷۱. "مسائل اساسی حسابرسی مدیریت در ایران". نشریه ی اقتصاد حسابدار، شماره های ۸۹ و ۹۰، ۱۱: ۱۳ - ۳ و ۵۲.
۱۱. حافظ نیا م. ۱۳۸۸. "مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، چاپ شانزدهم، تهران، انتشارات سمت، ۳۳۹ صفحه.
۱۲. حیدری م. ۱۳۹۰. "مفهوم شناسی دانش فنی و تبیین عوامل مرتبط بر منسوخ شدن آن درسازمان". مجموعه مقالات دومین کنفرانس مدیریت اجرایی، ایران، تهران، دانشگاه صنعتی شریف
۱۳. خواجوی ش، اعتمادی جورایی م. ۱۳۸۹. "بررسی عوامل مؤثر بر پیاده سازی موفق سیستم های اطلاعاتی حسابرسی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران". مجله پژوهش های حسابرسی مالی، سال دوم، شماره دوم.
۱۴. خوش طینت م، راعی ح. ۱۳۸۳. "تأثیر ارایه اطلاعات حسابرسی اجتماعی بر تصمیم گیری سرمایه گذاران". مجله بررسی های حسابرسی و حسابرسی، شماره ۱۱ (۳۷)، ۲۲: ۹۳ - ۷۲.
۱۵. دراگر پ. ۱۳۷۵. "مدیریت آینده". ترجمه ع رضایی نژاد، تهران، انتشارات ری.
1. Alrabei.A.Abdallah.A.2012."The Impact of Accounting Information System in Planning, Controlling and Decision-Making Processes in Jodhpur Hotels". Asian Journal of Finance & Accounting.
2. Chenhall R.H. Deigan M.1986."The Impact of Structure, Environment, and Interdependencon e the Perceived Usefulness of Management Accounting Systems". THE ACCOUNTING REVIEW. Vol. LXI, No. I.
3. Cragg, P.B., King, M. Hussin, H.2002. "IT Alignment and Firm Performance in Small Manufacturing Firms, Journal of Strategic Information Systems", vol 11, no 2, 23: 109 - 132.
4. Guinea D, Kelley A, and Hunter M.G. 2005." Information Systems Effectiveness in Small Businesses: Extending a Singaporean model in Canada". Journal of Global Information Management, vol 13, no 3, 25: 55 - 79.
5. Leslie L, Soderstrom N, Willis V, Wu A. 2010." Behavioral Changes Following the Collaborative Development of an Accounting Information System", Accounting, Organizations and Society 35 (2010). 16: 222 - 237.
6. FABOZZI F J, PAMELA P. 1996. "Financial Management and Analysis". Second Edition, Canada, Wiley & Sons Ins. 1022p.
7. Fuller T. 1996. "Fulfilling IT Needs in Small Businesses: A Recursive Learning Model", International Small Business Journal, vol 14, no 4, 20: 25 - 44.
8. Urquía G, Estébanez R P, Colomina C M. 2011. "The Impact of Accounting Information Systems (AIS) on Performance Measures, Empirical Evidence in Spanish SMEs", The International Journal of Digital Accounting Research Vol. 11, 19: 25 - 43 ISSN: 1577-8517.
9. Gul, F.A. and Chia, Y.M. 1994. "The Effects of Management Accounting Systems, Perceived Environmental Uncertainty and Decentralization on Managerial Performance: a Test of Three-way Interaction", Accounting, Organizations and Society, vol. 19, no. 4/5, 14: 413-426.
10. Eva H, Patel C. 2008. "The Role of Accounting Information in Decision-Making Processes in a German Dairy Cooperative" Department of Accounting and Finance Division of Economic and Financial Studies, Macquarie University, NSW 2109 Australia
11. Hussin, H., King, M. Cragg, P.B. 2002. "IT Alignment in Small Firms", European Journal of Information Systems, vol. 11, 20: 108-127.

12. Ijiri, Jaedick, Knight, 1966, "The Effects of Accounting Allernatives on Management Decisions, research in accounting measurement" American accounting association, 14:186- 199.

Investigating and identifying the relationship between audit information and decision makers of the Court of Audit

Morteza Afzali

Bachelor of Accounting, Kerman Supreme Audit Court, Kerman, Iran

Abstract

In this research, we have investigated barriers to using sufficient audit information on decision making from the viewpoint of the managers of the Audit Court. The study population was consisted of chairman, deputy and staff of the Supreme Audit Court. Due to the limited number of statistical population, the information of the entire population has been studied. After describing the statistical population and the variables of the research, and the validity and reliability of the questionnaire, the impact of each variable on the non-use of audit information was made on decision making. The results of the research have shown that the factors (technical factors, cultural factors and behavioral factors) have been effective in not using sufficient audit information on decision making and The process of analyzing the fuzzy hierarchy in order to rank and determine the coefficient of importance of the barriers indicates that the technical factors with a weight of 0.44 in the first priority, cultural factors with a weight of 0.3 in the second priority and behavioral factors with a weight of 0.26 in The third priority has been impressive. Indicators of each factor were also identified by the FAHP process prioritization and their importance coefficient. In analyzing the consensus of opinions on demographic variables, descriptive methods were determined. The managers of the country's Audit court with different managerial positions and different levels of education about the extent to which all three factors influence the barriers to using sufficient audit information to make decisions have similar views.

Keywords: Managers' decisions, technical barriers, cultural barriers, behavioral barriers, audit information.
